

Ribe Amts våben

Af Finn Krageskov Vad

Ribe Amts våben ser så middelalderligt ud, at folk altid bliver forbavsede over at høre, at det stammer fra 1960. Hvis billederne i våbenet havde forestillet en traktor og en fiskekutter, ville enhver have kunnet sige sig selv, at der blev hentydet til landbrug og fiskeri, som er vigtige erhverv i amtet. Men en borg og tre løver? Hvad har de med et moderne amt at gøre?

Vi kan straks afmystificere sagen. Våbenet blev tegnet af statens daværende heraldiske konsulent, P. Warming, som i et brev til Ribe Amtsråd i oktober 1959 gør rede for sine overvejelser om våbenets indhold.

»Da Ribe amt er at betragte som efterfølger af Riberhus amt, der igen er en efterfølger af Riberhus len, har jeg ment, at motivet for våbenet ganske enkelt måtte være Riberhus, og min opgave har da været at søge at finde et heraldisk udtryk herfor. Hvorledes Riberhus har set ud i ældre tid, har man ikke megen viden om, men dette er i og for sig også ligegyldigt, da det i det foreliggende tilfælde ikke drejer sig om at fremstille en naturalistisk gengivelse af bogen. Der skal blot optræde et symbol for en borg, der så ved de ledsagende figurer kan bestemmes som angivende Riberhus. Til dette formål har jeg fundet hovederne af de danske våbendyr velegnede. Dels kan de komme i betragtning, fordi Riberhus var en rigens borg, dels kan det være naturligt at benytte dem i det foreliggende tilfælde, idet Ribe Bys våben er domkirken i forbindelse med de tre løver og hertil vil svare naturligt, at Ribe amts våben indeholder Riberhus angivet ved en borg ledsaget af de samme løvers hoveder«.

Når Warming skriver *»hovederne af de danske våbendyr«*, hentyder han til løverne, som også findes i f.eks. statsvåbenet og andre danske våbener. Nu kan man så spørge sig, hvordan netop løven bliver et dansk våbendyr? Meget må holdes den til gode, men man kan ikke med rette hævde, at den forekommer naturligt hverken i Ribe Amt eller Danmark.

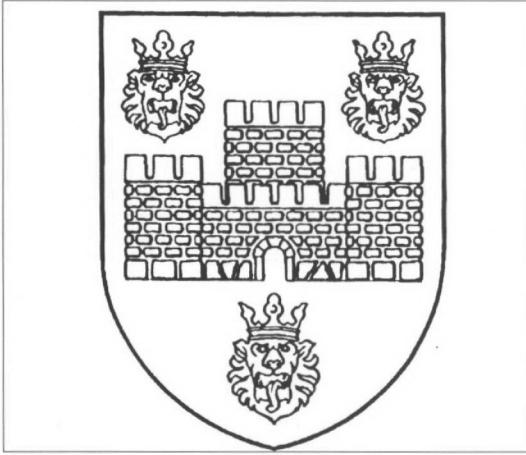
Statens nuværende heraldiske konsulent, Niels G. Bartholdy, siger om løve-spørgsmålet:

»Den sag har der været mange meninger om i tidens løb. På dansk grund kan den heraldiske løve, altså løven i våbener, segl og lignende, følges tilbage til slutningen af 1100-årene. Den kendes da fra et kongesegl. Forskningens nyeste antagelse er, at kongen, Knud den Sjette, valgte løvesymbolet med velberåd hu, idet han, som andre af Europas fyrster, ønskede at lægge afstand til den romersk-tyske kejsermagt - han ville ikke anerkende kejseren som sin lensherre og overmand. Nu var det sådan, at kejseren brugte en ørn som mærke. De fyrster, der ikke ville anerkende nogen afhængighed af kejseren, valgte så løven, som derved blandt tidens fyrster blev det tydeligste udtryk for selvhævdelse i forhold til kejseren. De danske løver var måske derfor tænkt som et symbolsk værn mod den kejserlige ørn«.

Løverne i Ribe Amts våben hentyder altså til kongemagtens tilknytning til Riberhus.

Den heraldiske beskrivelse af våbenet er: *»I sølvfelt en rød borg ledsaget af foroven 2, forneden 1 guldkronet, guldbevæbnet, blå leopardhoved med rød tunge«.*

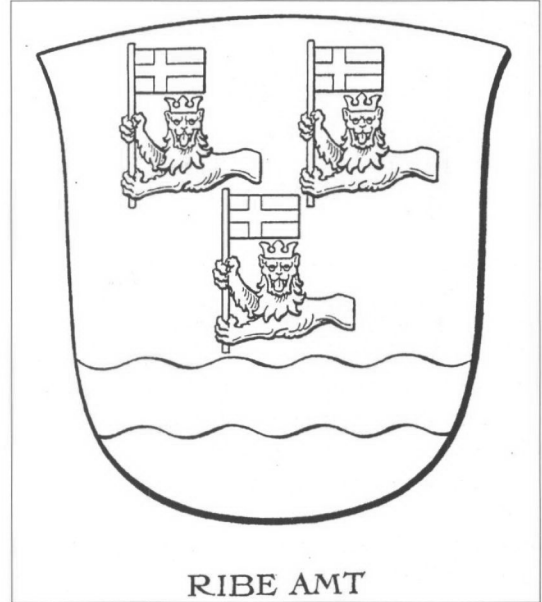
Når der snart tales om leoparder, snart om

Ribe Amts våben.

løver kan det virke forvirrende, da der åbenbart hentydes til det samme. Men blandt heraldikere tales om løver, når dyret ses fra siden, og om leoparder når hovedet ses forfra. Mange siger dog blot løver, hvis det ikke behøver at være så præcist. P. Warming omtalte dem f.eks. i sin korrespondance med amtsrådet både som leoparder og løver, medens de i den officielle beskrivelse af våbenets indhold som nævnt kaldes leopardhoveder. Warming tegnede dem i øvrigt på til sidst, så at han ikke »fordi et løvehoved ikke bliver tilstrækkelig vellykket, skal igennem det rædselsfuldt trælse borgtegneri påny« som han skrev til stiftamtmand Edelberg.

Våbenets komposition er velberegnet. P. Warming anvendte et 7-9-13 princip, dvs. talforhold som, benyttet ved opdeling af linjer og flader, sikrer harmoni og ro. Princippet er brugt ved konstruktionen af borgen, hvis grundlinje ydermere ligger i skjoldets gyldne snit. Selv om det ikke »drejer sig om at fremstille en naturalistisk gengivelse af borgen«, gør P. Warming sig stor umage med at den symbolske gengivelse ikke indeholder elementer, som ikke fandtes i forbindelse

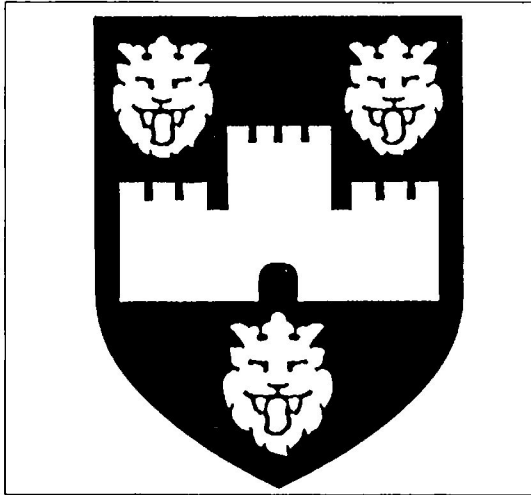
Et forslag til våben for Ribe Amt.

med borge i 1200-årene, han rådspørger endog en borgekspert for at få den så rigtig som muligt.

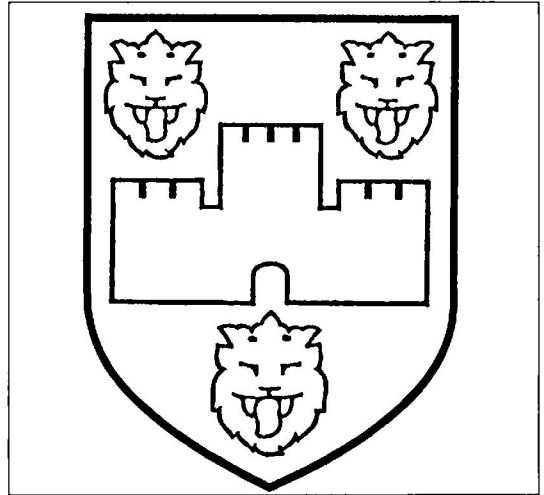
I april 1936 kom en lov, som gav enhver kommune adgang til at få godkendt et våbenmærke eller segl, hvilket ellers kun købstæder og enkelte kommuner med købstadsmæssig bebyggelse havde kunnet få.

Denne nyordning sendte fra slutningen af 30'erne en våbenbølge ud over kommunerne, der jo dengang var talrigere end i dag.

Ribe Amtsråd havde tidligere fået tilsendt forslag til våbener, men sagt nej. Et af disse forslag viser tre halve leoparder, der holder hver sit danebrog over en vandstrøm. Da P. Warming sendte sit forslag, som svarer til det våben, der faktisk blev fastsat, gik sagen til gengæld hurtigt. Den 16. oktober 1959 blev våbenet vedtaget af amtsrådet, og i foråret 1960 meddelte indenrigsministeriet, at »det under 5. maj 1960 på indenrigsmini-

Variant af Ribe Amts våben.

nisteriets derom nedlagte forestilling har behaget Hans Majestæt kongen at approbere det hertil indsendte våben for Ribe amtskommune».

Siden har våbenet været det billedlige signal om amtet og amtsrådet. Det bruges i forbindelse med alle amtsrådets institutioner, skoler, andre bygninger, biler m.v. og på alle tryksager og breve, overalt kendetegner det amtet, også i annoncer. Her kan det nu være lidt af et problem, for hvis det trykkes for småt på avisepapir, kan det blive noget udtværet at se på. På det seneste har amtsrådet derfor fået tegnet en variant af våbenet specielt tilbrug i aviser og andre steder, hvor den trykte gengivelse af våbenet vil vinde derved.

Som der er samlere af knive, sabler, bøsser og andre af den slags våben, er der det også af våbener. Amtet får en del henvendelser fra både inden- og udenlandske samlere, som ønsker Ribe Amts våben i samlingen. Der bliver sjældent sagt nej. En lollandsk borgmester, der brændende ønskede våbenet som jakkeemblem, kunne dog ikke hjælpes. Våbenet eksisterer ikke i denne form.

Finn Krageskov Vad, Vester Bjergvej 3, 6760 Ribe. F. 1939. Ribe Amtsråds informationschef. Journalist. Har udgivet skønlitterære bøger, samt den lokalhistoriske bog »Her var engang en grænse« (1982) om Ungdomshøjskolen i Vester Vedsted.